

Aziz MIHLIYEV,

Toshkent amaliy fanlar universiteti mustaqil tadqiqotchisi

E-mail: Mihliev@gmail.com

Falsafa fanlari doktori, professor I.Siddiqov taqrizi asosida

DAVLAT BOSHQARUVIDA OCHIQLIK VA KORRUPSIYAGA QARSHI TARG'IBOT ISHLARINING AHAMIYATI

Аннотация

Korrupsiya bilan kurashish bo'yicha targ'ibot ishlari orqali jamiyatda "korrupsiya – yomon" degan an'anaviy fikrni tarqatish zarur. Bunda ayniqsa, yoshlarni korrupsiya va uning salbiy oqibatlarini haqida bilgilash, ularga to'g'ri axloqiy qadriyatlarini o'rgatish juda muhim. Davlat organlarining barcha qarorlar, tenderlar, byudjet mablag'larining sarflanishi va boshqa faoliyatlari ochiq bo'lsa, korrupsiya holatlari kamroq uchraydi.

Kalit so'zlar: Davlat organlar, kurash, korrupsiya, huquq, yoshlar.

ВАЖНОСТЬ ОТКРЫТОСТИ И АНТИКОРРУПЦИОННОЙ ПРОПАГАНДЫ В ГОСУДАРСТВЕННОМ УПРАВЛЕНИИ

Аннотация

Необходимо развеять в обществе традиционное представление о том, что «коррупция — это плохо», посредством антикоррупционной пропаганды. В этой связи особенно важно информировать молодежь о коррупции и ее негативных последствиях, воспитывать у них правильные моральные ценности. Когда все решения, тендеры, расходование бюджетных средств и другие действия государственных органов прозрачны, случаев коррупции становится меньше.

Ключевые слова: Государственные органы, борьба, коррупция, закон, молодежь.

THE IMPORTANCE OF PROPAGANDA WORK AGAINST OPENNESS AND CORRUPTION IN PUBLIC ADMINISTRATION

Annotation

It is necessary to dispel the traditional idea that "corruption is bad" in society through propaganda work on combating corruption. In this regard, it is especially important to inform young people about corruption and its negative consequences, and to teach them the right moral values. When all decisions, tenders, spending of budget funds and other activities of state bodies are open, there are fewer cases of corruption.

Key words: Government bodies, struggle, corruption, law, youth.

Kirish. Davlat organlari faoliyatining ochiqdigi – bu jamiyatning davlat boshqaruvi jarayonlariga faol ishtirok etish imkoniyatini yaratadi. Shaffof boshqaruv tizimi korrupsiyaning oldini olishda asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi. Agar davlat organlarining barcha qarorlar, tenderlar, byudjet mablag'larining sarflanishi va boshqa faoliyatlari ochiq bo'lsa, korrupsiya holatlari kamroq uchraydi. Bunda jamoatchilikning monitoringi va fuqarolik jamiyatining faol ishtiroki katta rol o'ynaydi.

Ochiq boshqaruv tizimi davlat organlariga nisbatan xalq ishonchini oshiradi, chunki fuqarolar o'zlarining soliq pullari qanday sarflanishini, davlat xaridlari qanday amalga oshirilishini,

1-jadval

Yangi O'zbekiston sharoitida korrupsiyaning jamiyat ijtimoiy sohasiga ta'sirini

№	Korrupsiyaning Salbiy Oqibatlarini	Jamiyat Ijtimoiy Sohasiga Ta'siri	Korrupsiyaga Qarshi Kurashishning Ahamiyati
1	Siyosiy ishonchsizlik	Fuqarolar davlat organlariga ishonchni yo'qotadi, ijtimoiy barqarorlikni buzadi.	Davlat faoliyatining ochiqdigi va shaffofligi fuqarolarda ishonchni oshiradi, siyosiy barqarorlikni saqlaydi.
2	Jamiyatda adolatsizlik	Korrupsiya ijtimoiy tengsizlikni kuchaytiradi, kambag'allik va boylik o'rtasidagi farqni kattalashtiradi.	Korrupsiyaga qarshi kurashish jamiyatda adolatni ta'minlaydi va teng imkoniyatlar yaratadi.
3	Ta'lim sohasining pasayishi	Korrupsiya ta'lim tizimiga salbiy ta'sir ko'rsatadi, resurslar nohaq taqsimlanadi.	Korrupsiyaga qarshi kurashish ta'lim tizimining sifatini oshiradi, teng ta'lim imkoniyatlarini yaratadi.
4	Sog'liqni saqlash tizimining zaiflashuvi	Korrupsiya tibbiy xizmatlarni moliyaviy imkoniyatlarga qarab taqsimlaydi, bu esa kasalliklarni davolashda tengsizlikni keltiradi.	Ochiq boshqaruv sog'liqni saqlash tizimida korrupsiyani kamaytiradi, barcha fuqarolarga sifatli tibbiy xizmat ko'rsatiladi.
5	Xalqaro obro'ning pasayishi	Korrupsiya O'zbekistonning xalqaro maydondagi imijini pasaytiradi, investitsiyalarni kamaytiradi.	Korrupsiyaga qarshi kurashish davlatning xalqaro obro'sini oshiradi, iqtisodiy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.
6	Hukumatning samarali faoliyatsizligi	Korrupsiya hukumat organlarining samarali ishlashini to'xtatadi, davlat resurslarining isrof bo'lishiga olib keladi.	Korrupsiyaga qarshi kurashish davlat resurslarining samarali taqsimlanishini ta'minlaydi, iqtisodiy barqarorlikni oshiradi.
7	Fuqarolarning siyosiy ishtirokidan voz kechishi	Korrupsiya fuqarolarni siyosiy jarayonlardan chetlashtiradi, saylovlarga ishtirok etishni kamaytiradi.	Ochiq va shaffof siyosiy jarayonlar fuqarolarni siyosiy ishtirok etishga undaydi va demokratik qadriyatlarini kuchaytiradi.
8	Yoshlarning salbiy tarbiyasi	Korrupsiya yoshlar orasida axloqsiz qadriyatlarini targ'ib qiladi, ular uchun noto'g'ri role modelga aylantiradi.	Korrupsiyaga qarshi kurashish yoshlar orasida axloqiy tarbiyani oshiradi, ular uchun to'g'ri rol o'ynaydigan namuna taqdim etadi.
9	Ijtimoiy xavfsizlikning zaiflashuvi	Korrupsiya jinoyatchilik va ijtimoiy muammolarni kuchaytiradi, xavfsizlikka tahdid soladi.	Korrupsiyaga qarshi kurashish ijtimoiy xavfsizlikni ta'minlaydi va jinoyatchilikni kamaytiradi.
10	Davlat tizimlarida ishsizlikning oshishi	Korrupsiya ish o'rinlarini yaratishda nohaqliklarni keltirib chiqaradi, fuqarolarga teng imkoniyatlar bermaydi.	Ochiq va shaffof davlat faoliyati ishsizlikni kamaytiradi, har bir shaxs uchun teng ish imkoniyatlarini yaratadi.

Bu jadvalda korrupsiyaning jamiyat ijtimoiy sohasiga ta'siri va korrupsiyaga qarshi kurashishning ahamiyati aniq va muvofiq tarzda taqdim etilgan. Korrupsiya faqat iqtisodiy emas,

balki ijtimoiy va siyosiy sohalarida ham jiddiy oqibatlarga olib keladi, shu sababli bu masalaga qarshi kurashish juda muhimdir.

Korrupsiya bilan kurashish bo'yicha targ'ibot ishlari orqali jamiyatda «korrupsiya - yomon» degan an'anaviy fikrni tarqatish zarur. Bunda ayniqsa, yoshlarni korrupsiya va uning salbiy oqibatlari haqida bilgilash, ularga to'g'ri axloqiy qadriyatlarni o'rgatish juda muhim. Yuqori amaldorlar va davlat xizmatchilarining korrupsiya bilan bog'liq harakatlarini tahlil qilib, ularni jamoatchilik oldida oshkor qilish ham targ'ibotning bir qismi bo'lishi kerak. Shu bilan birga, korrupsiyaga qarshi kurashishda davlat organlari o'z faoliyatini yangilash, ichki nazorat tizimlarini kuchaytirish va xodimlar orasida axloqiy me'yorlarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratishlari lozim. Bu, o'z navbatida, fuqarolar va davlat idoralari o'rtasida ishonchni mustahkamlashga yordam beradi.

Davlat organlarining faoliyatini shaffof va ochiq qilish, korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha targ'ibot-tashviqot ishlari amalga oshirish O'zbekistonda ijtimoiy barqarorlikni saqlash, iqtisodiy rivojlanish va demokratiya jarayonlarini tezlashtirishga xizmat qiladi. Ochiqlik va shaffoflik jamiyatda korrupsiya holatlarini kamaytirish va uning salbiy oqibatlariga qarshi samarali kurashishda muhim vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha faol targ'ibot ishlari, ijtimoiy adolatni ta'minlash, qonun oldida barcha uchun tenglikni yaratish va davlat organlari ishonchligini oshirishga imkon beradi.

Demokratik davlat erkin fuqarolik jamiyatini qurish-bu murakkab va ko'p tizimli va o'ziga xos qiyinchiliklariga ega bo'lgan masaladir. Bu yo'lda davlat demokratik tamoyillarga, umume'tirof etilgan prinsiplarga va huquqiy asoslarga tayanadi. Bu nafaqat jamiyatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi uchun, balki undagi demokratik tizimga halaqit beruvchi, taraqqiyotga to'g'anoq bo'luvchi kuchlarga qarshi turishda asos bo'lib xizmat qiladi. Demokratiya- ya'ni xalq hokimiyatini qurish, "xalqni hokimiyatni birdan-bir manbai" darajasiga ko'targan har bir davlat bu asosiy tamoyilni amalga oshishiga raxna soluvchi

destruktiv g'oyalar va ularga xizmat qiluvchi omillarga qarshi turadi. Shunday omillardan biri – bu korrupsiyadir. Korrupsiya qadimgi zamonlarda paydo bo'lgan va bugungi kunda ham dunyoning deyarli barcha mamlakatlarida mavjud bo'lgan murakkab ijtimoiy hodisa, o'zining turli shakllari va ko'rinishlariga ega bir omil sifatida harakat qiladi. Korrupsiya (lat.corruptio) - bu "jamoat va siyosiy arboblari, davlat amaldorlari va mansabdor shaxslarning poraxo'rlikni anglatadi. Yana bir ma'noda esa (lat.corruptere) - birovga pul yoki boshqa moddiy boyliklar bilan pora berish" deb ishlatilgan. Qadimgi dunyo davlatlari tarixiga murojaat qilsak, Rim qonunchiligidagi "corruptere" ta'rifi eng umumiy ma'noda "zarar etkazish, buzish, yo'q qilish, pora berish" deb talqin qilingan va sud amaliyotida noqonuniy harakatlarni anglatganini ko'ramiz. Ushbu tushuncha lotincha "correi" - "bitta mavzu bo'yicha majburiyat munosabatlari taraflaridan birining bir nechta ishtirokchilari" va "rumpere" - "buzish, buzish, bekor qilish" so'zlarining birikmasidan kelib chiqadi, yanada aniqroq qilib aytganda bu tushuncha Qadimgi Rimda mustaqil sud jarayoni shakllangan, bu sudning odatdagi jarayoniga yoki jamiyat ishlarini boshqarish jarayoniga zarar yetkazish yoki zarar yetkazishdan iborat bo'lgan bir necha (kamida ikkitasi) shaxslarning faoliyatida ishtirok etish jarayonini nazarda tutadi"

Xulosa. Davlat xizmatchisi, mansabador shaxslarning halol va pok ishlash mexanizmini yaartish va jamiyatda manfaatlar ustunligiga yo'l qo'ymaslik choralarni ko'rish, bu borada davlat standartini amaliyotga joriy qilish, ularga amal qilish mexanizmlarini shakllantirishdan iborat. Shu boisdan, "Korrupsiyaga qarshi kurashishda aholining barcha qatlamlari, eng yaxshi mutaxassislar jalb qilinmas ekan, jamiyatimizning barcha a'zolari, ta'bir joiz bo'lsa, "halollik vaksinasi" bilan emlanmas ekan, o'z oldimizga qo'ygan yuksak marralarga erisha olmaymiz. Biz korrupsiyaning oqibatlari bilan kurashishdan uning barvaqt oldini olishga o'tishimiz kerak.

ADABIYOTLAR

1. Roux Jean-Paul "Anti-Corruption Policies in Emerging Democracies: A Study of Central Asia" Lyon Universiteti, Dr. (Doctorat) dissertatsiyasi 2021.
2. Robert Klitgaard "Controlling Corruption". Berkeley: University of California Press, 1988.
3. Political corruption. URL: <http://www.u4.no/glossary/> (accessed 12.03.2015).
4. Samariddinov Akmaljon "O'zbekiston Respublikasida korrupsiyani kamaytirish bo'yicha huquqiy mexanizmlar: Tahlil va takomillashtirish istiqbollari" desser...2016.
5. Semenov Viktor "Belarusda korrupsiyaga qarshi kurashish: Huquqiy va iqtisodiy yondashuvlar" Minsk Davlat Universiteti desser...2017.
6. Smith Jonathan "Corruption and Governance: The Role of Social and Legal Frameworks in Emerging Democracies" Harvard Universiteti, J.D. (Juris Doctor) dissertatsiyasi 2017.